

København, den 22. december 2016

Sagsnr. 2016 - 2240/MKJ
4. advokatkreds

K E N D E L S E

Sagens parter:

I denne sag har advokat [A] på vegne af [X Holding A/S] klaget over [advokatfirma 1], [bynavn].

Klagens tema:

Advokat [A] har på vegne af [X Holding A/S] klaget over [advokatfirma 1]s salær på 1.350.000 kr. ekskl. moms i forbindelse med en aktieoverdragelse.

Datoen for klagen:

Klagen er modtaget i Advokatnævnet den 22. juli 2016.

Sagsfremstilling:

[X Holding A/S], der frem til den 13. januar 2016 hed [Y Holding A/S], indledte i juni 2015 arbejdet med at afhænde holdingselskabets aktiepost i [Y Holding A/S] til [entreprenør A/S].

[Y Holding A/S] var eneaktionær i [Y Holding A/S], som igen var eneaktionær – eller blev eneaktionær i forbindelse med salget – i [virksomhed 1 A/S], [virksomhed 2 A/S] og [virksomhed 3 A/S].

Advokat [B], der er partner i [advokatfirma 1], var i en længere periode frem til aktieoverdragelsen bestyrelsesformand i [Y Holding A/S] samt i de koncernforbundne selskaber. For bestyrelshvervet i driftsselskaberne modtog advokat [B] årligt ca. 155.000 kr., og [advo-

katfirma 1] ydede herudover juridisk rådgivning til selskaberne i koncernen mod særskilt betaling.

Der er mellem klagesagens parter uenighed om, hvilke principper der har været gældende for afregningen for advokatbistanden. Advokat [A] har på vegne af [Y Holding A/S] oplyst, at afregningen skete på baggrund af medgået tid, mens [advokatfirma 1] har oplyst, at også andre salærparametre indgik ved afregningerne.

Der er for Advokatnævnet fremlagt faktura af 15. februar 2007, hvorved der i forhold til [Y Holding A/S] blev afregnet et salær på 25.000 kr. ekskl. moms. Af fakturateksten fremgår bl.a.:

”Honorar for stiftelse af selskabet, herunder for udarbejdelse af stiftelsesdokument, vedtægter, aktionærfortegnelse, konstituerende generalforsamlingsprotokollat, forretningsorden for bestyrelsen, direktørkontrakt og aktionæroverenskomst, samt for registrering af selskabet hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen [...]”

Ved faktura 22. september 2009 afregnede [advokatfirma 1] et salær på 85.000 kr. ekskl. moms for bistand i voldgiftssag. Af fakturateksten fremgår bl.a.:

”Mit honorar for repræsentation af Dem under verserende voldgiftssag, herunder udarbejdelse af processkrifter overfor bygherre og overfor underentreprenører, møder med [Z], [Q] og med medarbejdere i tømrerafdelingen hos Dem, sagsgennemgang og mødevirksomhed i forbindelse hermed, deltagelse i syn og skøn, forberedelse hertil, deltagelse i forligsmøde hos bygherrens advokat incl. forberedelse, omfattende efterfølgende forligsdrøftelser og mailkorrespondance, når henses til de involverede værdier og det opnåede resultat [...]”

Der er mellem klagesagens parter enighed om, at det var kutyme, at advokat [B] i det omfang, det var hensigtsmæssigt, inddrog andre advokater fra [advokatfirma 1] i sagsbehandlingen.

Der er endvidere mellem klagesagens parter enighed om, at advokat [B] og [C] ikke fremsendte engagementsbrev eller ordrebekræftelse i forbindelse med, at bistanden med salget af aktierne blev indledt.

I forbindelse med arbejdet med salget med aktierne i [Y Holding A/S] inddrog advokat [B] sin kollega advokat [C]. [Entreprenør A/S] var i sagen repræsenteret af [advokatfirma 2].

Om forhandlingsprocessen har advokat [D] på vegne af [advokatfirma 1] bl.a. oplyst, at arbejdet med salg af aktierne stod på gennem længere tid. I juli 2015 blev forhandlingerne stillet i bero, idet [entreprenør A/S] ikke mente, at en købesum for aktieposten på [xxx] mio. kr. kunne opretholdes ud fra de foreliggende forventninger til resultatet for 2015 for [Y Holding A/S]. [Y Holding A/S] blev derfor indkaldt til møde i [bynavn], hvor det blev oplyst, at [entreprenør A/S] ikke var indstillet på at betale en købesum på over [xxx] mio. kr. Forhandlingerne blev herefter stillet i bero, indtil der forelå perioderegnskab. Perioderegnskabet udviste positive tal, og forhandlingerne blev genoptaget i september 2015.

Resultatet af forhandlingerne blev bl.a., at den oprindelige salgspris på [xxx] mio. kr. blev fastholdt, at et krav om garantistillelse blev reduceret fra [xx] mio. kr. til [xx] mio. kr., at der skete en nedsættelse af garantiperioden fra 48 måneder til 24 måneder, og at der blev indsat en reguleringsbestemmelse i aftalen, som kunne sikre en merpris for aktierne.

Den betingede overdragelsesaftale blev underskrevet den 12. oktober 2015 med closing snarest muligt efter, at betingelserne for aftalen var afklarede. Advokat [A] har oplyst, at closing fandt sted den 13. januar 2016 i hvilken forbindelse [Y Holding A/S] ændrede navn til [X Holding A/S].

Den 3. februar 2016 fremsendte [advokatfirma 1] faktura til [X Holding A/S] for bistanden med aktieselskabet. [Advokatfirma 1] afregnede et salær på 1.350.000 kr. ekskl. moms. Af fakturateksten fremgår bl.a.:

”Indledende gennemgang af selskaberne, ejerforhold, historik, regnskaber, koncerninterne mellemregninger m.v. med henblik på rådgivning om rækkevidden af LOI, kommentarer til LOI og drøftelser heraf, herunder rettelser til LOI. Der blev påpeget en række ændringer, herunder rettelser til LOI. Der blev påpeget en række ændringer, herunder at udgifterne til fusionsanmeldelse burde afholdes af køber, hvilket blev accepteret.

Udarbejdelse af redegørelse for mulig tvangsindløsning af hidtidig direktør i [virksomhed 3 A/S] samt anden ejer af kapitalandele i dette selskab.

Forhandlinger med mindretalsaktionærer om erhvervelse af samtlige kapitalandele i datterselskaberne ved erhvervelse af kapitalandele i [virksomhed 3 A/S] fra dette selskabs hidtidige direktør samt anden minoritetssejer, og erhvervelse af direktør [Q]s kapitalandele i [virksomhed 2 A/S] og gennemførelse af transaktioner i forbindelse hermed.

Gennemgang og behandling af materiale vedrørende selskaberne.

Gennemgang af udkast til overdragelsesaftale og garantier, direktørkontrakt, drøftelse heraf, forslag til ændringer og rettelser, forhandling heraf med modpartens advokat.

Møde med [entreprenør A/S] i juli 2015, rådgivning vedrørende strategi, korrespondance herom i forbindelse med, at køber ikke ønskede at vedstå LOI og dermed de økonomiske vilkår i LOI.

Forberedelse til genoptagelse af drøftelserne med [entreprenør A/S]. Møde med [entreprenør A/S], hvorved prisen på [xxx] mio. DKK blev fastholdt og forbedret i forhold til det tidligere udgangspunkt, idet der skabtes mulighed for earn-out. Garantibeløbet blev nedsat med 50% fra [xx] mio. DKK til [xx] mio. DKK, og garantiperioden sænket fra 48 måneder til 24 måneder.

Gennemgang af ændrede kontrakter, drøftelser med købers advokat, rettelser herunder regulering af bonus og de afledte skattemæssige virkninger m.v.

Gennemgang og kontrol af due diligencemateriale, gennemgang og kontrol af overdragelsesaftale og bilagene hertil, forberedelse af underskriftsmødet, deltagelse i underskriftsmødet.

Forberedelse af visse dokumenter til closing som værn mod risiko for mellemkommende dødsfald i selskabets ledelse og rådgivning herom.

Drøftelse af procedure for fusionsanmeldelse, gennemgang af anmeldelse, forberedelse af closing, herunder udarbejdelse af sælgers erklæringer m.v. Forberedelse af øvrige sælgers opfyldeshandlinger, herunder pengeoverførsler m.v. Deltagelse i closing, gennemførelse heraf, kontrol af alle handlinger, overførelser og registreringer, opfølgning, herunder opløsning af sambeskatning.

Arbejdet med sagen har været udført i perioden juni 2015 - januar 2016 og har været behandlet af partner [C] og partner [B] [...]"

Ved brev fremsendt via e-mail til advokat [B] og advokat [C] den 5. februar 2016 reklamerede advokat [A] på vegne af [X Holding A/S] over advokatsalæret. Advokat [A] skrev bl.a. følgende:

”[X Holding A/S] har rettet henvendelse til mig med anmodning om bistand i forbindelse med Deres afregning af ovennævnte sag, hvor mine klienter stiller sig uforstående overfor faktureringsgrundlaget og det beregnede honorar.

Jeg har på mine klienter forstået, at De oprindeligt tilkendegav, at De ville fremsende faktura på 1 % af overdragelsessummen kr. [xxx] mio. eller et honorar på kr. 2.350.000 ekskl. moms.

Jeg har endvidere forstået, at mine klienter straks har tilkendegivet, at der ikke var belæg for en sådan fakturering, og at mine klienter skulle have tilkendegivet, at et honorar i niveau kr. 500.000 ekskl. moms ville være passende.

Jeg kan nu konstatere, at De har udskrevet en faktura på kr. 1.350.000 ekskl. moms, men jeg må ligeledes konstatere, at der - bortset fra beskrivelsen i fakturateksten - ikke er nærmere redegørelse for beregningsgrundlaget for Deres honorar.

Jeg skal der for venligst anmode Dem om at fremsende udførlig timespecifikation over det arbejde, der er udført, og som De mener kan danne grundlag for den udskrevne faktura på kr. 1.350.000 ekskl. moms.”

Advokat [C] svarede den 26. februar 2016 og anførte bl.a. følgende:

”Indledningsvis må jeg korrigere de fremsendte oplysninger om tidligere drøftelser af honorarets størrelse.

Min kollega, advokat [B], havde forud for closing et møde med direktør [Q], hvor man kort berørte honorarets størrelse. [B] gav udtryk for, at honorar i virksomhedsoverdragelser havde et udgangspunkt svarende til et honorar på 1% af overdragelsessummen.

Efterfølgende talte [B] og [W] fra [X Holding A/S] telefonisk herom, hvor [B] oplyste, at vi ikke havde lagt os fast på honorarets størrelse, men at vi gerne så, at der blev afholdt et møde til drøftelse.

Mødet blev afholdt dagen efter closing, hvor vi konstaterede, at Deres klient højst ville betale et honorar i niveau kr. 500.000 med tillæg af moms. På den baggrund var der ingen grund til at fortsætte drøftelserne, idet den fremsatte tilkendegivelse lå langt under et rimeligt honorar.

Deres klient har efterfølgende oplyst, at man ville betale kr. 650.000 med tillæg af moms, hvilket vi har afvist.

[...]

Arbejdet har kunnet opdeles i følgende hovedkategorier:

Indledende gennemgang

Indledende gennemgang af koncernselskabernes regnskaber, regnskabsspecifikationer, vedtægter, ejerforhold, hæftelsesforhold mv.

Ændring af ejerforholdene i datterselskabet, [virksomhed 3 A/S]

Idet det var købers krav, at koncernen skulle have 100% rådighed over alle datterselskaber, var det nødvendigt at gennemføre overdragelser af øvrige kapitalandele i dette selskab, idet visse ledende medarbejdere ejede kapitalandele i selskabet. De pågældende var ikke umiddelbart til sinds at overdrage deres kapitalandele.

Ændring af ejerforholdene i datterselskabet, [virksomhed 2 A/S]

Som ovenfor anført var det tillige nødvendigt at gennemføre overdragelser af de [Q] og [virksomhed 4 ApS] tilhørende kapitalandele i dette selskab til [Y Holding A/S].

Gennemgang og drøftelse samt kommentarer og ændringer i LOI

Dette arbejde blev forestået af undertegnede og [B] i fællesskab i samarbejde med direktør [Q].

Overdragelsesaftale

Gennemgang, undersøgelser og kommentarer, drøftelser med direktør [Q] og [advokatfirma 2].

Arbejdet fandt sted i to perioder, henholdsvis i juni/juli 2015 og i september/oktober 2015.

Forhandlingerne blev afbrudt af køber forud for sommerferien 2015, idet man ikke længere kunne forsvare prisen på [xxx] mio. kr.

Vi rådgav sælger om hvorledes situationen burde håndteres, og forhandlingerne blev genoptaget i september 2015 med det forhandlingsresultat, at købesummen ikke blev nedsat, at garantistillelse blev reduceret fra [xx] mio. kr. til [xx] mio. kr., og at garantiperioden blev nedsat fra 48 måneder til 24 måneder.

Færdiggørelse af overdragelsesaftalen

Forhandlinger, tilrettelser mv.

Gennemgang af due diligence-materialet for at sikre, at der ikke var afgivet væsentlige urigtige oplysninger over for køber.

Underskrift af købsaftalen og tilhørende dokumenter.

Godkendelse af konkurrencemyndighederne

Undersøgelse, gennemgang af sælgers anmeldelse til konkurrencemyndighederne.

Forberedelse af closing

Gennemgang af alle dokumenter både til underskrift og udlevering, herunder en lang række praktiske handlinger i samarbejde med købers advokat.

Opfølgning

Udveksling af dokumenter, registreringer i Erhvervsstyrelsen og opfølgning af refusion samt opløsning af sambeskatning.

Sagen har fra vores side været behandlet som en højprioritetsag. Dette indebærer, at der ikke har været spild dage, forsinkelser eller forhold, som indebar, at sælger ikke har kunnet levere sine ydelser til køber hverken under processen eller i forbindelse med closing.

Det noterede timeantal fordeles således:

Indledende gennemgang	8,0
LOI	6,0
Ejerforhold datterselskaber	13,5
Møder [bynavn] og [bynavn]	48,5
Forberedelse af møder	8,0
Kontraktgennemgang, undersøgelser juni - oktober 2015	57,0
Fusionsanmeldelse, due-diligencemateriale modtaget fra klient og modpart mv. og gennemgang af dokumenter	37,0
Closingforberedelse	16,0
Interne drøftelser mellem undertegnede og [B]	10,0
Telefontid [Q], [advokatfirma 2] mv. (ikke præcist noteret men anslået)	10,0
Opfølgning (anslået)	<u>6,0</u>
Tidsforbrug	<u>220,0</u>

Det bemærkes, at vi ikke noterede små tidsforbrug i vores tidsregistrering. Jeg anslår derfor, at vores samlede tidsforbruger ligger over 230 timer, men under 250 timer.

Den fremsendte regning på kr. 1.350.000 med tillæg af moms skal ses i sammenhæng med

- 1) De involverede værdier*
- 2) Det med arbejdet forbundne ansvar*
- 3) Det opnåede resultat*
- 4) Det anvendte tidsforbrug*

På baggrund af denne redegørelse bedes De meddele Deres klients stilling.”

I e-mail af 22. marts 2016 kommenterede advokat [A] på advokat [C]s redegørelse og oplyste bl.a., at [X Holding A/S] fandt, at et salær på 600.000 kr. med tillæg af moms måtte være rimeligt, hvilket beløb blev overført til [advokatfirma 1] den 4. marts 2016.

Advokat [D] indtrådte som advokat for [advokatfirma 1] i salærtvisten og fastholdt i brev fremsendt som e-mail til advokat [A] den 24. juni 2016 salærkravet og fremsatte supplerende bemærkninger til advokat [C]s redegørelse af 26. februar 2016.

I forbindelse med at advokat [A] indgav nærværende salærklage, skrev advokat [A]s kollega, advokat [E], bl.a. følgende til advokat [D]:

”Vedhæftet følger klage over [advokatfirma 1]s salær, der g.d. blev fremsendt pr. post til Advokatnævnet. Jeg vedhæfter endvidere de til klagen knyttede bilag.

For god ordens skyld skal jeg samtidig hermed tage forbehold for at rejse erstatningskrav overfor din klient i anledning af at [X Holding A/S] har modtaget reklamation fra [entreprenør A/S] vedrørende manglende oplysning om den verserende syns- og skønssag om [...] -entreprisen. Da [advokatfirma 1] på trods af viden om denne sag ikke medtog oplysning herom under sælgers oplysninger om verserende tvister i forbindelse med salget, er der risiko for at [X Holding A/S] lider et betydeligt tab. [Entreprenør A/S] har således gjort gældende, at der kan blive tale om et krav i størrelsesordenen et tocifret millionbeløb. Jeg vender tilbage herom.”

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

Advokat [A] har på vegne af [X Holding A/S] påstået, at advokat [advokatfirma 1]s salær skal nedsættes til 600.000 kr. ekskl. moms, subsidiært et højere beløb, men dog mindre end 1.350.000 kr. ekskl. moms, idet det beregnede salær ikke er rimeligt.

Advokat [A] har til støtte herfor bl.a. gjort følgende gældende:

Et salær på 600.000 kr. ekskl. moms, svarende til en timesats på 2.727 kr. ekskl. moms, udgør efter [X Holding A/S]' opfattelse et rimeligt salær.

[Advokatfirma 1] har trods gentagne anmodninger herom endnu ikke fremsendt relevante oplysninger om det anvendte tidsforbrug. Der er således uoplyst, hvilke opgaver advokat [B] henholdsvis advokat [C] har udført, hvor lang tid de har debiteret på de enkelte opgaver og på hvilke datoer, arbejdet er udført.

Det fremgår af brev fra [advokatfirma 1] af 26. februar 2016, at de to advokater i alt har debiteret 48,5 timer på møder. Det er [X Holding A/S]' opfattelse, at advokat [B] deltog i en stor del af de afholdte møder i kraft af hans rolle som bestyrelsesformand og ikke i kraft af hans rolle som advokat. Det samme gør sig gældende for en del af tidsforbruget på kontraktgennemgang, der løber op i 57 timer.

Indtil advokat [B] har fremlagt sine tidsregistreringer, må det lægges til grund, at [B] allerede er honoreret for en del mødeaktivitet og kontraktgennemgang via sit honorar som bestyrelsesformand.

Timesatsen for det egentlige advokatarbejde ved et samlet salær på 600.000 kr. ekskl. moms er derfor antageligt højere end 3.200 kr. ekskl. moms, mens timesatsen ved et samlet salær på 1.300.000 kr. ekskl. moms antageligt overstiger 5.900 kr. ekskl. moms.

Der er mellem [X Holding A/S] og bestyrelsesformand [B] ikke indgået aftale om en særlig vederlæggelse for arbejde forbundet med salg af virksomheden. På baggrund af en sådan manglende aftale, på baggrund af advokat [B]s position som bestyrelsesformand for selskabet, og på bag-

grund af advokat [B]s manglende speciale i transaktioner af virksomheder og selskabsret, jf. beskrivelsen af advokat [B]s arbejdsområder på [advokatfirma 1]s hjemmeside, gør [X Holding A/S] gældende, at der ikke er belæg for en særskilt honorering af bestyrelsesformandens arbejde.

[X Holding A/S] gør videre gældende, at [advokatfirma 1] indtil aktieoverdragelsen havde beregnet honorarer på baggrund af medgået tid og til en timesats langt under det påklagede salær, og ligeledes under det salær, der er accepteret og betalt. [X Holding A/S] er ikke tidligere blevet afkrævet salær, hvor sagens værdi var angivet som parameter.

Uden anden aftale kunne [X Holding A/S] derfor gå ud fra, at medgået tid ville være det væsentligste parameter ved beregning af honorar for aktieoverdragelsen.

En timesats på over 6.136 kr. ekskl. moms er så højt over den sædvanlige og rimelige timesats, at det må tilsidesættes som urimeligt i medfør af retsplejelovens § 126, stk. 2. Hertil kommer, at enhver salærberegning, der overstiger det accepterede og betalte salær, måtte kræve en særskilt aftale med [X Holding A/S].

Selv om aktieoverdragelsen involverede betydelige værdier, var den dog en sædvanlig handel indenfor et område, de fleste advokatkontorer beskæftiger sig med. Arbejdet kunne derfor være udført af de fleste advokatkontorer og med samme tidsforbrug som [advokatfirma 1].

De parametre, [advokatfirma 1] henviser til som konkret afgørende for salærets størrelse, svarer stort set til, hvad der fremgår af de advokatetiske regler. Det bemærkes, at ingen af de nævnte parametre, berettiger til en timesats på over 3.200 kr. ekskl. moms for en sag som den foreliggende. En timesats på over 3.200 ekskl. moms kan alene berettiget kræves, hvis den involverede advokat har en udpræget specialistviden. Det er der som nævnt ikke tale om i denne sag.

Vedrørende sagens resultat bemærkes i øvrigt, at købesummens størrelse beror på de solgte aktiers reelle værdi og ikke på [advokatfirma 1]s indsats. At parternes forhandlinger blev genoptaget i september 2015, efter at have ligget stille nogle måneder, skyldtes, at driften i koncernen havde været over forventning.

Vedrørende [advokatfirma 1]s henvisning til, at der var tale om en "højprioritetssag" bemærkes, at det er helt sædvanligt, at der ved salg af selskaber ikke må være hverken spild dage, forsinkelser eller forhold, som indebærer, at sælgers advokat ikke kan levere sine ydelser rettidigt. Såfremt en advokat ikke har kapacitet til en sådan transaktionssag, bør advokaten ikke påtage sig den. Det af [X Holding A/S] accepterede og betalte salær dækker fuldt ud det arbejde, der er udført af [advokatfirma 1] i sagen.

På baggrund af sagsforløbet og [advokatfirma 1]s redegørelse af 26. februar 2016 fastholdes det, at [advokatfirma 1] oprindeligt forsøgte at formå [X Holding A/S] til at betale et salær i henhold til nogle for længst ophævede salærregler ved virksomhedsoverdragelse. At [advokatfirma 1] afregnede sagen med en reduktion på 1 mio. kr. i forhold til det oprindeligt krævede viser, at [advokatfirma 1] har beregnet sit salær som 1% af købesummen, men med en reduktion.

[X Holding A/S] gør samlet gældende, at et passende salær til [advokatfirma 1] bør fastsættes til 600.000 kr. ekskl. moms for 220 timers arbejde, svarende til det salær, [X Holding A/S] allerede har betalt.

Særligt vedrørende den i forbindelse med klagesagen fremlagte udskrift af [advokatfirma 1]s time-/sagsregnskab bemærkes, at dette viser et tidsforbrug på 204 timer. Nævnet bør ikke tillægge [advokatfirma 1]s oplysning om, at der på sagen ikke er noteret små tidsforbrug, nævneværdig betydning, henset til at tidsregistreringen indeholder en række registreringer med en varighed på 10, 15 og 20 minutter. Derfor bør time-/sagsregnskabet lægges til grund i forbindelse med nævnets behandling.

For god ordens skyld gør [X Holding A/S] opmærksom på, at [X Holding A/S] i marts 2016 har modtaget en reklamation fra [entreprenør A/S] vedrørende manglende oplysning om en verserende syns- og skønssag om en større igangværende entreprise. Da [advokatfirma 1] på trods af viden om denne verserende syns- og skønssag ikke medtog sagen under sælgers oplysninger om verserende tvister i forbindelse med salget, har [X Holding A/S] samtidig hermed taget erstatningsforbehold overfor [advokatfirma 1] for det tilfælde, at denne rådgivning påfører [X Holding A/S] et tab.

Endelig bemærkes i forhold til [advokatfirma 1]s synspunkt om, at købesummen ikke kunne reguleres nedad, at købesummen efter closing er nedreguleret med knapt [x] mio. kr. vedrørende en bonus.

Indklagede:

Advokat [D] har på vegne af [advokatfirma 1] påstået godkendelse af salæret på 1.350.000 kr. ekskl. moms.

Til støtte for den nedlagte påstand om godkendelse af det fakturerede salær har advokat [D] særligt gjort gældende:

at der ikke er krav om udarbejdelse et engagementsbrev, som [X Holding A/S] har påstået.

Det bemærkes i den forbindelse tillige, at [advokatfirma 1] ikke i øvrigt har haft anledning til at udarbejde et sådant henset til den mangeårige, fast samarbejdsrelation, at [X Holding A/S] aldrig tidligere har udbedt sig et engagementsbrev i forbindelse med arbejde udført af [advokatfirma 1], og at [X Holding A/S] aldrig tidligere har anfægtet fakturerede salærer i forbindelse med bistand, som har omfattet blandt andet fusioner, stiftelse af selskaber, udarbejdelse af ejeraftaler, køb af selskaber, køb og salg af fast ejendom og førelse af rets- og voldgiftsager;

at [advokatfirma 1]s bistand var af væsentlig betydning for gennemførelse af salget til [entreprenør A/S],

idet [entreprenør A/S] afbrød forhandlingerne med [X Holding A/S], og genoptagelsen af forhandlingerne med et [X Holding A/S] for gunstigt resultat direkte kan henføres til advokat [B]s og advokat [C]s involvering; og

idet advokat [B] og advokat [C]s arbejde direkte resulterede i, at kapitalejere i det koncernforbundne selskab [virksomhed 3 A/S] solgte deres andele til [X Holding A/S], hvilket var et krav fra [entreprenør A/S], såfremt den samlede handel skulle gennemføres;

at advokat [B] handlede i forbindelse med handlen og de hermed forbundne opgaver som advokat og ikke bestyrelsesformand,

idet advokat [B] var fast honoreret for sit hverv som bestyrelsesformand i de koncernforbundne selskaber, og at dette vederlag forblev uændret i mange år inden salget af selskaberne, og ej heller blev reguleret i forbindelse med hans arbejde i forbindelse med salget,

idet vederlaget for bestyrelsesarbejde må antages at dække det almindelige bestyrelsesarbejde,

idet et væsentligt stykke merarbejde, der ønskes udført af en bestyrelsesformand som en del af det normale bestyrelsesarbejde, efter almindelig praksis bør aftales, hvis det ikke skal særskilt honoreres,

idet særskilt mødeaktivitet, kontraktgennemgang og gennemgang af due diligence materiale som følge af salget er at betragte som advokatarbejde og bør honoreres som sådan,

idet [X Holding A/S] aldrig tidligere i den meget lange relation mellem [X Holding A/S] og advokat [B] har haft bemærkninger til at blive faktureret for juridisk arbejde, uanset at arbejdet blev udført af advokat [B], og

idet der altid har været en fælles forståelse om, at juridisk arbejde blev udført i [B] i egenskab af koncernens faste advokat;

at [advokatfirma 1]s anvendelse af kriterierne for rimelig salærfastsættelse efter retsplejelovens § 126, stk. 2, er korrekte,

idet virksomheden [Y Holding A/S]' beskaffenhed (de underliggende værdiers sammensætning og beskaffenhed) blandt andet nødvendiggjorde væsentlige ændringer af ejerforholdene i datterselskaber, og anmeldelse til konkurrencemyndighederne. Hertil kommer naturligvis de øvrige opgaver forbundet med overdragelsen, herunder tilrettelæggelse og gennemgang af due diligence materiale, gennemgang af regnskaber, hæftelsesforhold, kontraktforhandling og koncipering, møder i [bynavn] og [bynavn], og opfølgende og afsluttende ekspeditioner efter closing;

idet det med arbejdet forbundne ansvar har været betydeligt. At det forholder sig således fremgår også af, at [X Holding A/S] efterfølgende har taget et erstatningsforbehold over for [advokatfirma 1] forbindelse med klagens indgivelse. Kravet er ikke kvalificeret, herunder beløbsmæssigt, men advokat [E], har i e-mail af 19. juli 2016 oplyst, at der kan blive tale om et krav i størrelsesordenen et tocifret millionbeløb. Det bestrides, at [advokatfirma 1] og [B] skulle have handlet erstatningspådragende i henseende til den konkrete problemstilling;

idet det opnåede resultat, hvorefter [X Holding A/S] modtog kontant [xxx] mio. kr., hvorefter garantistillelse blev reduceret fra [xx] mio. kr. til [xx] mio. kr. og garantiperioden nedsat fra 48 måneder til 24 måneder, var væsentligt bedre end [X Holding A/S] kunne forvente efter, at forhandlingerne var stillet i bero i juli 2015, og at dette i det væsentligste kan henføres til [advokatfirma 1]s rådgivning, herunder i henseende til, hvorledes salget skulle håndteres efter udmeldingen fra [entreprenør A/S] og i forbindelse med de genoptagne forhandlinger. Hertil kommer, at sagen havde væsentlig betydning for [X Holding A/S] og derfor naturligt blev højt prioriteret af [advokatfirma 1];

idet der til arbejdets udførelse medgik et væsentligt tidsforbrug opgjort mellem 220 – 250 partnertimer.

Særligt vedrørende time-/sagsregnskabet har advokat [D] bemærket, at dette ikke kan stå alene ved bedømmelsen af, om det fakturerede salær er rimeligt for det udførte arbejde.

Omkring reguleringen af købesummen, herunder at denne ikke kunne reguleres nedad, og [X Holding A/S]' bemærkning om, at [entreprenør A/S] efter closing har krævet en nedregulering på knapt 3,4 mio. kr. som følge af en bonus, har advokat [D] særligt gjort gældende, at beløbet var en kendt refusionspost, som i overdragelsesaftalen var anslået til knapt 5,5 mio. kr.

Det fastholdes, at det fakturerede salær er rimeligt og i overensstemmelse med retsplejelovens § 126, stk. 2, og det bestrides således, som anført af [X Holding A/S], at et rimeligt salær for det udførte arbejde efter retsplejelovens § 126, stk. 2, bør fastsættes til 600.000 kr. moms.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 5 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Efter retsplejelovens § 126, stk. 2, må en advokat ikke kræve højere salær for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt.

Det opkrævede salær skal ses i forhold til bl.a. sagens betydning og værdi for klienten, sagens udfald, arten og omfanget af det arbejde, advokaten har udført, og det med sagen forbundne ansvar.

Der er i nærværende sag tale om erhvervsforhold, og det er ikke for Advokatnævnet godtgjort, at [Y Holding A/S], nu [X Holding A/S], bad om prisoplysning i forbindelse med, at [advokatfirma 1] blev anmodet om bistand i forbindelse med aktiehandlen. Ligeledes finder Advokatnævnet, at det ikke er godtgjort, at der skulle være etableret en praksis, hvorefter [advokatfirma 1] for sager udført inden aktieoverdragelsen har været afregnet alene med udgangspunkt i medgået tid og uden hensyntagen til andre salærparametre.

Advokatnævnet finder på den baggrund, at rimeligheden af [advokatfirma 1]s salær skal vurderes efter de sædvanlige salærmetre.

Der er i sagen ydet bistand til en transaktion, som har vedrørt betydelige værdier, og [advokatfirma 1]s salær må afspejle det ansvar, der er forbundet med at være rådgiver på en sådan transaktionssag. Da det må lægges til grund, at der har været tale om en transaktion, som [X Holding A/S] tillagde stor betydning, og at [advokatfirma 1] som følge heraf har prioriteret sagen, finder Advokatnævnet, at det opkrævede salær ikke anses for urimeligt, jf. retsplejelovens § 126, stk. 2, og Advokatnævnet godkender derfor salæret.

Herefter bestemmes:

[Advokatfirma 1]s salær på 1.350.000 kr. ekskl. moms godkendes.

På nævnets vegne

Jørgen Lougart